

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

7 martie 2018*

„Trimitere preliminară – Directiva 2003/96/CE – Impozitarea produselor energetice și a electricității – Articolul 14 alineatul (1) litera (a) – Produse energetice utilizate pentru producerea de electricitate – Obligație de scutire – Articolul 15 alineatul (1) litera (c) – Produse energetice utilizate pentru producerea combinată de căldură și de energie – Posibilitate de scutire sau de reducere a nivelului de impozitare – Gaze naturale destinate cogenerării de căldură și de electricitate”

În cauza C-31/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Conseil d'État (Franța), prin decizia din 18 ianuarie 2017, primită de Curte la 23 ianuarie 2017, în procedura

Cristal Union, succesoare în drepturi a Sucrerie de Toury SA,

împotriva

Ministre de l'Économie et des Finances,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, și domnii C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev și E. Regan (raportor), judecători,

avocat general: domnul E. Tanchev,

grefier: doamna V. Giacobbo-Peyronnel, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 noiembrie 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Cristal Union, succesoare în drepturi a Sucrerie de Toury SA, de C. Lesourd și de J.-M. Priol, avocats;
- pentru guvernul francez, de D. Colas, de E. de Moustier, de S. Ghiandoni și de A. Alidière, în calitate de agenți;
- pentru guvernul finlandez, de S. Hartikainen, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de C. Perrin și de F. Tomat, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 22 februarie 2018,

* Limba de procedură: franceza.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 14 alineatul (1) litera (a) și a articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității (JO 2003, L 283, p. 51, Ediție specială, 09/vol. 2, p. 98).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Cristal Union, succesoare în drepturi a Sucrerie de Toury SA, pe de o parte, și ministre de l'Économie et des Finances (ministrul economiei și finanțelor), pe de altă parte, în legătură cu impozitarea gazelor naturale utilizate de o instalație de cogenerare în scopul producerii combinate de căldură și de electricitate.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (2)-(7), (11), (12), (24) și (25) ale Directivei 2003/96 sunt formulate după cum urmează:
 - „(2) Absența dispozițiilor comunitare care să impună o rată minimă a impozitării la electricitate și la alte produse energetice decât uleiurile minerale poate afecta buna funcționare a pieței interne.
 - (3) Buna funcționare a pieței interne și realizarea obiectivelor celorlalte politici comunitare necesită stabilirea la nivel comunitar a unor rate minime de impozitare la majoritatea produselor energetice, inclusiv electricitate, gaze naturale și cărbune.
 - (4) Diferențele apreciabile între ratele naționale de impozitare a energiei aplicate de statele membre ar putea afecta buna funcționare a pieței interne.
 - (5) Fixarea la nivel comunitar a unor rate minime de impozitare corespunzătoare poate permite reducerea diferențelor actuale între ratele naționale de impozitare.
 - (6) În conformitate cu articolul 6 din [T]ratat[ul CE], cerințele de protecție ecologică trebuie incluse în elaborarea și punerea în aplicare a altor politici comunitare.
 - (7) Fiind parte la Convenția-cadru a ONU privind schimbările climaterice, Comunitatea a ratificat Protocolul Kyoto. Impozitarea produselor energetice și, dacă este cazul, a electricității reprezintă unul dintre instrumentele de care se dispune pentru implementarea obiectivelor Protocolului Kyoto.
- [...]
- (11) Regimul fiscal instituit prin punerea în aplicare a prezentului cadru comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității țin de competența fiecărui stat membru. În acest sens, statele membre ar putea decide să nu majoreze sarcina fiscală globală în cazul în care consideră că punerea în aplicare a acestui principiu al neutralității fiscale ar putea contribui la restructurarea și modernizarea sistemelor fiscale proprii prin încurajarea unui comportament care să conducă la o protecție sporită a mediului și la o mai bună utilizare a forței de muncă.
- (12) Prețurile produselor energetice reprezintă elemente cheie ale politicilor comunitare privind energia, transporturile și mediul.

[...]

(24) Statelor membre ar trebui să li se permită și aplicarea altor scutiri sau a unor rate reduse de impozitare, în cazul în care aceasta nu dăunează bunei funcționări a pieței interne și nu conduce la denaturări ale concurenței.

(25) În special, producția combinată de căldură și de energie și, pentru a promova utilizarea surselor alternative de energie, formele regenerabile de energie pot beneficia de un tratament preferențial.”

4 Articolul 1 din Directiva 2003/96 prevede:

„Statele membre impozitează produsele energetice și electricitatea în conformitate cu prezenta directivă.”

5 Potrivit articolului 14 alineatul (1) litera (a) din această directivă:

„Pe lângă dispozițiile generale prevăzute în Directiva 92/12/CEE [a Consiliului din 25 februarie 1992 privind regimul general al produselor supuse accizelor și privind deținerea, circulația și monitorizarea acestor produse (JO 1992, L 76, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 129), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2000/47/CE a Consiliului din 20 iulie 2000 (JO 2000, L 193, p. 73, Ediție specială, 02/vol. 12, p. 257)] privind utilizările scutite ale produselor impozabile și fără a aduce atingere altor dispoziții comunitare, statele membre scutesc următoarele produse de la impozitare, în condițiile pe care le stabilesc în scopul de a asigura aplicarea corectă și clară a acestor scutiri și de a preveni fraudă, evaziunea sau abuzul:

(a) produse energetice și electricitate utilizate pentru a produce electricitate și electricitate utilizată pentru a menține capacitatea de a produce electricitate. Totuși, statele membre pot impozita aceste produse din motive de protecție a mediului, fără a trebui să respecte ratele minime de impozitare stabilite în prezenta directivă. În acest caz, impozitarea acestor produse nu se ia în considerare pentru respectarea nivelului minim de impozitare a electricității prevăzut în articolul 10”.

6 Articolul 15 alineatul (1) litera (c) din directiva menționată prevede:

„Fără a aduce atingere altor dispoziții comunitare, statele membre pot aplica sub control fiscal scutiri totale sau parțiale sau reduceri ale nivelului de impozitare la:

[...]

(c) produse energetice și electricitate utilizate pentru producerea combinată de căldură și energie.”

7 Articolul 21 alineatul (5) al treilea paragraf din Directiva 2003/96 prevede:

„O entitate care produce electricitate pentru uz propriu este considerată distribuitor. Fără a aduce atingere articolului 14 alineatul (1) litera (a), statele membre pot acorda scutiri micilor producători de electricitate, cu condiția impozitării produselor energetice pe care le utilizează pentru producerea acestei electricități.”

Dreptul francez

- 8 Articolul 266 *quinquies* din code des douanes (Codul vamal), în versiunea aplicabilă între 1 ianuarie și 31 decembrie 2006, prevedea:

„1. Gazele naturale [...] sunt supuse unui impozit intern pe consum la livrarea către utilizatorul final.

[...]

3. [...]

Sunt scutite, de asemenea, livrările de gaze destinate utilizării:

[...]

(c) drept combustibil pentru producerea de electricitate, începând cu 1 ianuarie 2006, cu excepția livrărilor de gaze destinate utilizării în instalațiile menționate la articolul 266 *quinquies* A.”

- 9 Articolul 266 *quinquies* A din Codul vamal, în versiunea aplicabilă începând cu 1 ianuarie 2006, prevede:

„Livrările de gaze naturale și de uleiuri minerale destinate utilizării în instalații de cogenerare, pentru producția combinată de căldură și de electricitate sau de căldură și de energie mecanică, sunt scutite de impozitele interne pe consum prevăzute la articolele 265 și 266 *quinquies* pentru o perioadă de cinci ani începând cu data punerii în funcțiune a instalațiilor. [...]

Această scutire se aplică instalațiilor puse în funcțiune cel târziu la 31 decembrie 2007. [...]

- 10 Începând cu 1 ianuarie 2007, articolul 266 *quinquies* alineatul 3 al doilea paragraf litera (c) din Codul vamal a fost modificat după cum urmează:

„3. [...]

Sunt scutite, de asemenea, livrările de gaze destinate utilizării:

[...]

(c) drept combustibil pentru producția de electricitate, începând cu 1 ianuarie 2006.

Scutirea prevăzută [...] la prezentul [alineat 3 litera (c)] nu se aplică livrărilor de gaze destinate utilizării în instalațiile menționate la articolul 266 *quinquies* A. Cu toate acestea, producătorii ale căror instalații nu beneficiază de un contract de achiziție de electricitate [...], care renunță la beneficiul scutirii de impozite interne prevăzute la articolul 266 *quinquies* A, beneficiază de regimul prevăzut la [alineatul 3 litera (c)].”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 11 Sucrerie de Toury, al cărei succesor legal este Cristal Union, exploatează o instalație de cogenerare de căldură și de electricitate pentru care utilizează gaze naturale drept combustibil.
- 12 Gazele naturale livrate societății Sucrerie de Toury între 1 ianuarie 2006 și 25 decembrie 2007 au fost supuse impozitului intern pe consumul de gaze naturale, prevăzut la articolul 266 *quinquies* din Codul vamal, de către furnizorul acestora, care a plătit cuantumul aferent.

- 13 Întrucât a considerat că aceste livrări de gaze ar fi trebuit scutite de impozitul respectiv în temeiul articolului 14 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2003/96, Sucrerie de Toury a sesizat tribunal administrativ d'Orléans (Tribunalul Administrativ din Orléans, Franța) cu o acțiune având ca obiect obligarea statului la repararea prejudiciului pe care consideră că l-a suferit ca urmare a întârzierii Republicii Franceze de a transpune această directivă în dreptul intern.
- 14 Printr-o hotărâre din 31 ianuarie 2013, tribunal administrativ d'Orléans (Tribunalul Administrativ din Orléans) a respins acțiunea respectivă.
- 15 Printr-o hotărâre din 18 decembrie 2014, cour administrative d'appel de Nantes (Curtea Administrativă de Apel din Nantes, Franța) a respins apelul formulat de Sucrerie de Toury împotriva acestei hotărâri, pentru motivul, în esență, că gazele naturale destinate producerii combinate de căldură și de electricitate intră sub incidența exclusivă a articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/96, care prevede posibilitatea ca statele membre să scutească produsele energetice utilizate pentru o astfel de producere, iar nu a articolului 14 alineatul (1) litera (a) din această directivă, potrivit căruia statele membre scutesc produsele energetice utilizate pentru a produce electricitate.
- 16 La 10 februarie 2015, Sucrerie de Toury a declarat recurs la Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța) împotriva acestei hotărâri.
- 17 În aceste condiții, Conseil d'État (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curtii următoarea întrebare preliminară:

„Produsele energetice utilizate pentru producerea combinată de căldură și de electricitate intră exclusiv sub incidența posibilității de scutire prevăzute la [articolul 15 alineatul (1) litera (c)] din Directiva 2003/96 sau intră, de asemenea, în ceea ce privește partea din aceste produse al cărei consum corespunde producerii de electricitate, în domeniul de aplicare al obligației de scutire prevăzute [la articolul 14 alineatul (1) litera (a)] din această directivă?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 18 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 14 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2003/96 trebuie interpretat în sensul că scutirea obligatorie prevăzută la această dispoziție se aplică produselor energetice utilizate pentru a produce electricitate atunci când aceste produse sunt utilizate pentru producerea combinată de electricitate și de căldură, în sensul articolului 15 alineatul (1) litera (c) din această directivă.
- 19 Potrivit guvernului francez, produsele energetice utilizate în acest ultim scop de o instalație de cogenerare, precum cea în discuție în litigiul principal, intră exclusiv sub incidența articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/96, astfel încât, fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 14 alineatul (1) litera (a) din această directivă, un stat membru nu este obligat să scutească partea din aceste produse utilizată pentru producerea de electricitate.
- 20 În schimb, Cristal Union, guvernul finlandez și Comisia Europeană apreciază că articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/96 nu exclude aplicarea articolului 14 alineatul (1) litera (a) din această directivă, care impune statelor membre să scutească partea din produsele energetice utilizată de o instalație de cogenerare, precum cea în discuție în litigiul principal, pentru producerea de electricitate. Articolul 15 alineatul (1) litera (c) menționat ar avea drept unic obiect să acorde statelor membre opțiunea suplimentară de a scuti parțial sau total partea din produsele energetice care corespunde producerii de căldură.

- 21 Potrivit unei jurisprudențe constante, dispozițiile referitoare la scutiri prevăzute de Directiva 2003/96 trebuie să beneficieze de o interpretare autonomă, întemeiată pe modul în care acestea sunt redactate, precum și pe economia directivei menționate și pe obiectivele urmărite de aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 aprilie 2014, *Kronos Titan și Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service*, C-43/13 și C-44/13, EU:C:2014:216, punctul 25, precum și Hotărârea din 13 iulie 2017, *Vakarų Baltijos laivų statykla*, C-151/16, EU:C:2017:537, punctul 24 și jurisprudența citată).
- 22 În primul rând, trebuie să se arate că rezultă chiar din modul de redactare a articolului 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2003/96 că statele membre au obligația de a scuti de la impozitarea prevăzută de această directivă „produsele energetice utilizate pentru a produce electricitate”.
- 23 Trebuie să se constate că o astfel de redactare nu exclude nicidecum din domeniul de aplicare al acestei scutiri obligatorii produsele energetice utilizate pentru a produce electricitate printr-o instalație de cogenerare precum cea în discuție în litigiul principal. Astfel, este necesar ca o asemenea instalație să utilizeze „produse energetice pentru a produce electricitate”, în sensul articolului 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2003/96.
- 24 În al doilea rând, în ce privește economia Directivei 2003/96, trebuie amintit că, în mod cert, aceasta nu urmărește instituirea unor scutiri cu caracter general (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 decembrie 2011, *Systeme Helmholtz*, C-79/10, EU:C:2011:797, punctul 23, și Hotărârea din 21 decembrie 2011, *Haltergemeinschaft*, C-250/10, nepublicată, EU:C:2011:862, punctul 19).
- 25 De asemenea, din moment ce articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2003/96 enunță în mod limitativ scutiile obligatorii impuse statelor membre în cadrul impozitării produselor energetice și a electricității (a se vedea Hotărârea din 5 iulie 2007, *Fendt Italiana*, C-145/06 și C-146/06, EU:C:2007:411, punctul 36, precum și Hotărârea din 4 iunie 2015, *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, punctul 45), dispozițiile acesteia nu pot fi interpretate în mod extensiv, cu riscul de a priva impozitarea armonizată instituită prin această directivă de orice efect util.
- 26 Acestea fiind spuse, după cum Curtea a statuat deja, articolul 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2003/96, în măsura în care impune statelor membre scutirea obligatorie a produselor energetice utilizate pentru a produce electricitate, prevede o obligație precisă și necondiționată, astfel încât această dispoziție conferă particularilor dreptul de a o invoca direct în fața instanțelor naționale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iulie 2008, *Flughafen Köln/Bonn*, C-226/07, EU:C:2008:429, punctele 29-33).
- 27 În plus, trebuie să se observe că, atunci când legiuitorul Uniunii a intenționat să permită statelor membre să deroge de la regimul de scutire obligatoriu menționat, a prevăzut în mod expres acest lucru la articolul 14 alineatul (1) litera (a) a doua teză din Directiva 2003/96, potrivit căruia statele membre pot să impoziteze produsele energetice utilizate pentru a produce electricitate, pentru motive de protecție a mediului, respectiv la articolul 21 alineatul (5) al treilea paragraf din această directivă, în temeiul căruia statele membre care scutesc electricitatea produsă de micii producători de electricitate trebuie să impoziteze produsele energetice utilizate pentru a produce această electricitate.
- 28 Rezultă astfel din economia Directivei 2003/96 că, cu excepția acestor două cazuri specifice, scutirea obligatorie a produselor energetice utilizate pentru a produce electricitate prevăzută la articolul 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din această directivă se impune statelor membre în mod necondiționat.
- 29 În al treilea rând, în ceea ce privește finalitățile urmărite de Directiva 2003/96, trebuie, mai întâi, să se observe că această directivă, prin faptul că prevede un regim de impozitare armonizat pentru produsele energetice și pentru electricitate, urmărește, astfel cum reiese din considerentele (2)-(5) și (24) ale acesteia, să promoveze buna funcționare a pieței interne în sectorul energiei, evitând, printre altele, denaturările concurenței (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea din 3 aprilie 2014, *Kronos*

Titan și Rhein-Ruhr Beschichtungs-Service, C-43/13 și C-44/13, EU:C:2014:216, punctele 31 și 33, Hotărârea din 2 iunie 2016, ROZ-ŠWIT, C-418/14, EU:C:2016:400, punctul 32, precum și Hotărârea din 7 septembrie 2017, Hüttenwerke Krupp Mannesmann, C-465/15, EU:C:2017:640, punctul 26).

- 30 În acest scop, în ceea ce privește producerea de electricitate, legiuitorul Uniunii a optat, astfel cum reiese, printre altele, de la pagina 5 din expunerea de motive a Propunerii de directivă a Consiliului privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității (JO 1997, C 139, p. 14), pentru a impune statelor membre, în conformitate cu articolul 1 din Directiva 2003/96, impozitarea electricității produse, produsele energetice utilizate pentru producerea acesteia trebuind, în mod corelativ, să fie scutite de la impozitare, cu scopul de a se evita, așa cum a arătat avocatul general la punctele 56-62 din concluzii, dubla impozitare a electricității.
- 31 Or, dacă produsele energetice utilizate pentru producerea de electricitate printr-o instalație de cogenerare, precum cea în discuție în litigiul principal, nu ar fi scutite de la impozitare în temeiul articolului 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2003/96, din aceasta ar decurge tocmai un risc de dublă impozitare, întrucât electricitatea produsă astfel ar urma să fie, în conformitate cu articolul 1 din această directivă, de asemenea impozitată.
- 32 Desigur, Directiva 2003/96 nu exclude orice risc de dublă impozitare din moment ce, astfel cum s-a arătat deja la punctul 27 din prezenta hotărâre, un stat membru, în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) litera (a) a doua teză din această directivă, poate să impoziteze produsele energetice utilizate pentru a produce electricitate pentru motive de protecție a mediului (a se vedea Hotărârea din 4 iunie 2015, Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, punctul 51).
- 33 Cu toate acestea, este la fel de adevărat că, dacă o instalație de cogenerare, precum cea în discuție în litigiul principal, ar fi privată de scutirea prevăzută la articolul 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2003/96 pentru unicul motiv că nu produce doar electricitate, ci în mod combinat căldură și electricitate, ar putea să rezulte de aici, așa cum reiese din împrejurările litigiului principal, o inegalitate de tratament între producătorii de electricitate, ceea ce ar reprezenta o sursă de denaturări ale concurenței care aduc atingere funcționării pieței interne în sectorul energetic (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 decembrie 2011, Haltergemeinschaft, C-250/10, nepublicată, EU:C:2011:862, punctele 17 și 18).
- 34 Pe de altă parte, trebuie amintit că Directiva 2003/96 urmărește să atingă și obiectivul, precizat în considerentele (6), (7), (11) și (12) ale acesteia, de încurajare a unor obiective de politică de mediu (Hotărârea din 7 septembrie 2017, Hüttenwerke Krupp Mannesmann, C-465/15, EU:C:2017:640, punctul 26).
- 35 Or, impozitarea produselor energetice atunci când sunt utilizate pentru producerea de electricitate printr-o instalație de cogenerare, precum cea în discuție în litigiul principal, având în vedere riscul dublei impozitări pe care îl implică, ar fi contrară acestui obiectiv.
- 36 Astfel, dreptul Uniunii urmărește, după cum rezultă, în special, din Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE (JO 2012, L 315, p. 1), să promoveze cogenerarea pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei, întrucât cogenerarea de înaltă eficiență deține un potențial semnificativ de economisire a energiei primare.
- 37 În plus, este cert că, astfel cum reiese din considerentul (20) al Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (JO 2003, L 275, p. 32, Ediție specială, 15/vol. 10, p. 78), cogenerarea produce mai puține emisii de CO₂ pe unitatea de producție decât producerea separată de căldură și de electricitate.

- 38 În consecință, trebuie să se constate că rezultă atât din modul de redactare a articolului 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2003/96, cât și din economia și din finalitatea acestei directive că produsele energetice utilizate pentru producerea combinată de căldură și de electricitate intră în domeniul de aplicare al scutirii obligatorii prevăzute la această dispoziție.
- 39 Această interpretare nu poate fi repusă în discuție de articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/96.
- 40 Astfel, regimul facultativ prevăzut la această dispoziție, în temeiul căruia statele membre pot acorda scutiri parțiale sau totale ori reduceri ale nivelului de impozitare a produselor energetice utilizate pentru producerea combinată de căldură și de electricitate, nu poate constitui un element determinant pentru a defini întinderea scutirilor obligatorii prevăzute la articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2003/96 (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 martie 2007, Jan De Nul, C-391/05, EU:C:2007:126, punctul 29).
- 41 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cazul în care o prevedere din dreptul Uniunii poate primi mai multe interpretări, trebuie să se acorde prioritate celei care este de natură să îi păstreze efectul util (a se vedea printre altele Hotărârea din 18 decembrie 2008, Afton Chemical, C-517/07, EU:C:2008:751, punctul 43, și Hotărârea din 10 septembrie 2014, Holger Forstmann Transporte, C-152/13, EU:C:2014:2184, punctul 26).
- 42 Or, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 26-28 din prezenta hotărâre, articolul 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2003/96 impune statelor membre obligația necondiționată de a scuti produsele energetice utilizate pentru a produce electricitate.
- 43 Cu riscul de a lipsi această dispoziție de efectul său util, regimul facultativ prevăzut la articolul 15 alineatul (1) litera (c) din această directivă nu poate avea, prin urmare, decât un caracter rezidual, întrucât se limitează să permită statelor membre să aplice, astfel cum rezultă din cuprinsul considerentului (25) al directivei menționate, un „tratament preferențial” produselor energetice utilizate pentru producerea combinată de căldură și de electricitate, prin adoptarea, în vederea încurajării obiectivelor de politică de mediu amintite la punctele 34-37 din prezenta hotărâre, a unui regim specific care prevede fie scutirea acestor produse energetice, fie reducerea nivelului de impozitare a acestora, cu condiția ca nivelul de impozitare reținut să garanteze scutirea obligatorie a părții din produsele menționate utilizate pentru a produce electricitate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 martie 2007, Jan De Nul, C-391/05, EU:C:2007:126, punctul 29).
- 44 Articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2003/96 urmărește astfel să acorde statelor membre o posibilitate suplimentară de a deroga de la impozitarea produselor energetice prevăzută la articolul 1 din această directivă, iar nu să excludă aplicarea regimului de scutire obligatoriu prevăzut la articolul 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din directiva menționată.
- 45 În această privință, este necesar să se precizeze că eventualele dificultăți de ordin practic pe care le implică necesitatea de a identifica partea din produsele energetice utilizată de o instalație de cogenerare pentru a produce electricitate în raport cu cea utilizată pentru a produce căldură, subliniate de guvernul francez, nu pot, în niciun caz, să exonereze statele membre de obligația lor de a scuti în mod necondiționat produsele energetice utilizate pentru a produce electricitate, în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) litera (a) prima teză din Directiva 2003/96. În plus, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 74 din concluzii, rezultă din elementele furnizate de Comisie și de Cristal Union în ședință că nu este nicidecum imposibil să se evalueze, potrivit unor modalități care trebuie stabilite de statele membre, în lipsa unei precizări în această directivă, cantitatea de produse energetice, care poate varia în funcție de caracteristicile instalațiilor de cogenerare, necesară pentru a produce o anumită cantitate de electricitate sau o anumită cantitate de căldură.

- 46 Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 14 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2003/96 trebuie interpretat în sensul că scutirea obligatorie prevăzută la această dispoziție se aplică produselor energetice utilizate pentru a produce electricitate atunci când aceste produse sunt utilizate pentru producerea combinată de electricitate și de căldură, în sensul articolului 15 alineatul (1) litera (c) din această directivă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 47 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 14 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității trebuie interpretat în sensul că scutirea obligatorie prevăzută la această dispoziție se aplică produselor energetice utilizate pentru a produce electricitate atunci când aceste produse sunt utilizate pentru producerea combinată de electricitate și de căldură, în sensul articolului 15 alineatul (1) litera (c) din această directivă.

Silva de Lapuerta

Fernlund

Bonichot

Arabadjiev

Regan

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 7 martie 2018.

Grefier
A. Calot Escobar

Președintele Camerei întâi
R. Silva de Lapuerta